

Vajadzību pamatojums ieguldījumiem pilsētvides attīstībā

- (1) Pēc iedzīvotāju skaita lielākā pilsēta Latvijā ir galvaspilsēta **Rīga** (696,6 tūkst. jeb 31,6% no Latvijas iedzīvotāju kopējā skaita), kas ir ekonomikas un kultūras centrs, līdz ar to tas ir funkcionāli saistīts ar plašu teritoriju, kā rezultātā nepieciešami nacionāla mēroga infrastruktūras ieguldījumi Rīgas un tās funkcionālo zonu attīstībai. Piecu gadu laikā – no 2008.gada sākuma līdz 2013.gada sākumam iedzīvotāju skaits Rīgā ir samazinājies par 3,5%. Laika periodā no 2009.gada sākuma līdz 2013.gada sākumam visās pilsētās ir raksturīgas negatīvas tendences – darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazinājums (vidēji par 1,3–2,6 procentpunktiem) un vīrs darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvara palielinājums (vidēji par 0,4–0,8 procentpunktiem). Salīdzinot ar 2011. gadu, jaundibināto uzņēmumu skaits Rīgā ir mazāks (par 666 uzņēmumiem), savukārt likvidēto uzņēmumu skaits ir lielāks (par 390 uzņēmumiem), kas liecina par attīstības tendenču iespējamo palēnināšanos. Rīgā atrodas 360 izglītības iestādes, kas ir 48% no visām izglītības iestādēm Latvijā, kas norāda uz ciešām saitēm, kuras nepieciešams stiprināt, ar Rīgas funkcionālajām teritorijām. Vienlaikus Rīga jāatzīmē kā pilsēta ar visaugstākajiem sociālekonomiskajiem rādītājiem – Rīgā ir visaugstākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi vidēji uz vienu iedzīvotāju 579,25 EUR viszemākais bezdarba līmenis – 4,8%, visaugstākie komersantu un individuālo komersantu skaita rādītāji uz 1000 iedzīvotājiem – attiecīgi 71,0 un 51,9, kā arī nefinanšu investīcijas Rīgas reģionā vidēji vairāk nekā trīs reizes pārsniedz pārējo reģionu rādītājus un 2012.gadā bija 2192,4 milj. EUR. Ņemot to vērā, Rīga kā mērķteritorija SAM Nr.3.3.2. ietvaros netiek paredzēta.
- (2) **Daugavpils** ir otra lielākā Latvijas pilsēta ar 100000 iedzīvotāju. Tajā ir otrs straujākais iedzīvotāju skaita sarukums – kopš 2008.gada iedzīvotāju skaits Daugavpilī samazinājies par 7%. Arī bezdarba līmenis, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, Daugavpilī samazinās vislēnāk – par vienu procentpunktu, un šobrīd ir 7,3%, kas ir otrs augstākais bezdarba rādītājs starp nacionālas nozīmes centriem (Latvijā vidēji 7,3%). Daugavpilī ir vismazākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi vidēji uz vienu iedzīvotāju (355,86 EUR), kas veido 68 % no vidējā rādītāja pilsētu grupā un 79 % no vidējā rādītāja valstī. Attiecīgi arī ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedz. ir viszemākais – 41,3 (valstī – 63,7), bet individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedz. – tikai 23,3 (valstī – 36,2). Daugavpilī ir 51 izglītības iestāde – otrs augstākais rādītājs aiz Rīgas.
- (3) **Liepājā** ir 81454 iedzīvotāji, un tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 4,5%. Liepājā ir visaugstākā demogrāfiskā slodze – 579,2 darbības vecumu nenasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbības vecumā. Liepājā ir arī relatīvi augstāks bezdarba līmenis (6,9%) starp nacionālas nozīmes centriem (vidēji 5,7%). Liepājā ir arī vieni no zemākajiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem vidēji uz vienu iedzīvotāju (391,57 EUR), bet komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. aptuveni atbilst vidējam rādītājam valstī (ja netiek ņemta vērā Rīgas ietekme) – attiecīgi 46,2% un 28,1%. Liepājā atrodas 43 izglītības iestādes.
- (4) **Jelgavā** ir 63046 iedzīvotāji. Tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 4,2%. Demogrāfiskā slodze Jelgavā – 536,6 darbības vecumu nenasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbības vecumā. Jelgava starp republikas pilsētām izceļas ar augstāko līdz darbības vecumam iedzīvotāju īpatsvaru (15,1%) un zemāko vīrs darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvaru (19,8%). Darbības vecumā iedzīvotāju īpatsvars (65,1% – otrs labākais rādītājs pilsētu grupā) ir augstāks gan par vidējo rādītāju pilsētu grupā, gan par vidējo rādītāju valstī. Bezdarba līmenis Jelgavā ir augstāks par vidējo rādītāju (starp nacionālas nozīmes centriem) – 6,4%. Jelgavā starp nacionālas nozīmes centriem kopš 2008.gada visvairāk ir samazinājušies iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā – 77,7% no 2008.gada līmeņa, tomēr absolūtos skaitļos Jelgavas rādītājs ir nedaudz virs vidējā – 470,54 EUR iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā (valstī vidēji – 450,62 EUR). Komersantu un individuālo komersantu

skaita rādītājs uz 1000 iedz. aptuveni atbilst vidējam rādītājam starp nacionālas nozīmes centriem (ja netiek ņemta vērā Rīgas ietekme) – attiecīgi 46,2 un 30,3. Jelgavā atrodas 29 izglītības iestādes.

- (5) **Jūrmalā** ir 57479 iedzīvotāji. Jūrmalā ir zemākais iedzīvotāju blīvums – 574,8 cilv./km². Starp nacionālas nozīmes centriem (ja netiek ņemta vērā Rīgas ietekme), vidējais iedzīvotāju blīvums ir 1168,4 cilv./km². Jūrmala vienīgais nacionālas nozīmes centrs, kurā iedzīvotāju skaits ir palielinājies pēdējo piecu gadu laikā - par 3,1%. Vienlaikus Jūrmalā ir salīdzinoši augsta demogrāfiskā slodze – 550,9 darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā. Jūrmalā ir viens no zemākajiem bezdarba līmeņiem, kā arī viens no augstākajiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā rādītājs – 558,03 EUR. Komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. aptuveni atbilst vidējam rādītājam starp nacionālas nozīmes centriem (ja netiek ņemta vērā Rīgas ietekme) – attiecīgi 48,9 un 27,6. Jūrmalā atrodas 30 izglītības iestādes. Jūrmalas izaugsme un ekonomiskā aktivitāte ir cieši saistīta ar Rīgas pilsētas attīstību. Specializējoties kā vienam no vadošajiem Baltijas jūras reģiona kūrorta, darījumu tūrisma, aktīvās atpūtas un kultūras centriem un piesaistot tūristu plūsmas no Lietuvas un Igaunijas, NVS, kā arī no Rietumeiropas un Skandināvijas valstīm, Jūrmala sekmēs Rīgas un līdz ar to arī visas Latvijas starptautiskā potenciāla un konkurētspējas nostiprināšanos.
- (6) **Ventspilī** ir 41431 iedzīvotājs. Tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 4,6%. Ventspilī ir salīdzinoši augsta demogrāfiskā slodze – 553,8 darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1 000 personām darbaspējas vecumā. Ventspils ir vienīgais nacionālas nozīmes centrs, kurā iedzīvotāju līdz darbaspējas vecumam īpatsvars kopš 2009.gada ir samazinājies par 0,2 procentpunktiem – citur ir bijis tikai pieaugums. Citi sociālekonomiskie rādītāji Ventspilī ir kopumā labāki, nekā vidēji pārējā Latvijas teritorijā. Bezdarba līmenis – 5,4%, iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā – 562,03 EUR, bet komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. attiecīgi 45,2 un 26,3. Ventspilī atrodas 22 izglītības iestādes. Ventspilij, balstoties uz pilsētas loģistikas un multimodālo transporta pakalpojumu nodrošinājumu, izglītības iespējām, zinātnes un pētniecības potenciālu, ir iespēja kļūt par inovāciju, augstas pievienotās vērtības rūpniecības un inženierozaru (īpaši elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā), kā arī loģistikas un tranzīta attīstības centru Baltijas jūras reģionā.
- (7) **Rēzeknē** ir 33438 iedzīvotāji. Tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 7,0%, kas ir visstraujākais iedzīvotāju skaita sarukums. Rēzekne un Valmiera ir mazākās nacionālas nozīmes pilsētas – katras pilsētas platība ir 18 km². Rēzeknē ir viena no zemākajām demogrāfiskā slodzēm – 531,3 darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā. Vienlaikus Rēzeknē ir visaugstākais bezdarba līmenis – 13,5%. Attiecīgi Rēzeknē ir arī viszemākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldības budžetā – tikai 367,39 EUR, kas ir 81,5% no Latvijas pašvaldību vidējā rādītāja. Komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. attiecīgi ir 50,2 un 28,3, kas ir nedaudz virs vidējam rādītāja starp nacionālas nozīmes centriem (ja netiek ņemta vērā Rīgas ietekme). Rēzeknē atrodas 26 izglītības iestādes.
- (8) **Valmierā** ir 26284 iedzīvotāju. Tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 4,4%, Valmierā ir viena no augstākajām demogrāfiskā slodzēm – 556,0 darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā. Bezdarba līmenis Valmierā ir viens no zemākajiem – 5,2%. Kaut arī Valmierai ir viens no lielākajiem samazinājumiem kopš 2008.gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumos uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā – 78,6% no 2008.gada līmeņa, tomēr absolūtos skaitļos Valmieras rādītājs ir viens no augstākajiem valstī – 509,53 EUR iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā. Valmierā, neskaitot Rīgu, ir visaugstākais komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. – 66,9. Valmierā atrodas 17 izglītības iestādes.
- (9) **Jēkabpilī** ir 25539 iedzīvotāji. Tās iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada ir sarucis par 4,5%, kas ir vidējs rādītājs starp nacionālas nozīmes centriem, Jēkabpils demogrāfiskā slodze – 535,7 darbaspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā, kas ir trešais zemākais rādītājs starp nacionālas nozīmes centriem. Vienlaikus bezdarba līmenis Jēkabpilī ir otrs augstākais starp nacionālas nozīmes centriem – 8,9%. Tas atspoguļojas arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumos uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā – Jēkabpils rādītājs ir viens no

zemākajiem – 379,34 EUR iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā. Komersantu un individuālo komersantu skaita rādītājs uz 1000 iedz. – attiecīgi 45,3 un 29,8, kāds ir lielākajā daļā nacionālas nozīmes centru. Jēkabpilī atrodas 22 izglītības iestādes.

Indikatīvais finansējuma apmērs ITI

Prioritārais virziens	Fonds	Specifiskais atbalsta mērķa Nr.	Indikatīvais finansējums (EUR)
3. Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja	ERAF	3.3.2.	32 787 079
4. Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs	ERAF	4.2.2.	17 440 921
5. Vides aizsardzība un resursu izmantošanas efektivitāte	ERAF	5.6.2.	81 713 260
7. Nodarbinātība, darbaspēka mobilitāte un sociālā iekļaušana	ERAF	7.6.1.	15 300 000
8. Izglītība, prasmes un mūžizglītība	ERAF	8.1.2.	30 000 000
8. Izglītība, prasmes un mūžizglītība	ERAF	8.1.3.	66 801 486
KOPĀ			244 042 746